

SCI-CONF.COM.UA

EUROPEAN SCIENTIFIC CONGRESS

**PROCEEDINGS OF IV INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MAY 15-17, 2023**

**MADRID
2023**

EUROPEAN SCIENTIFIC CONGRESS

Proceedings of IV International Scientific and Practical Conference

Madrid, Spain

15-17 May 2023

Madrid, Spain

2023

UDC 001.1

The 4th International scientific and practical conference “European scientific congress” (May 15-17, 2023) Barca Academy Publishing, Madrid, Spain. 2023. 487 p.

ISBN 978-84-15927-34-1

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // European scientific congress. Proceedings of the 4th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Madrid, Spain. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-european-scientific-congress-15-17-05-2023-madrid-ispaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: madrid@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 Barca Academy Publishing ®

©2023 Authors of the articles

50.	<i>Перебейнос В. Б., Пакулин С. Л., Феклистова И. С., Пакулина А. С.</i>	242
	ЦЕЛЕНАПРАВЛЕННЕ РОЗВИТТЯ КООРДИНАЦІЙНИХ СПОСОБНОСТЕЙ ЮНИХ ДЗЮДОІСТОВ	
51.	<i>Полякова Г. П.</i>	250
	ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ МОТИВАЦІЇ КУРСАНТІВ ВВНЗ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ	
52.	<i>Степанюк А. В., Погосян М. С.</i>	254
	МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ БІОЛОГІЇ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В ДИСТАНЦІЙНОМУ РЕЖИМІ	
53.	<i>Ульянова В. С., Лісняк А. О., Беленкова Г. В.</i>	261
	ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ВЗАЄМОДІЇ РІЗНИХ ВИДІВ МИСТЕЦТВ	
54.	<i>Шишкова А. О.</i>	265
	УРАХУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНО-ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ УЧНІВ МОЛОДШОГО ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОЦІ	
55.	<i>Штена Л. Г., Міхеда К. О.</i>	272
	МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ПОДОЛАННЯ ДИСГРАФІЇ В УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	
56.	<i>Ярошевська Л. В., Гусарова А. В.</i>	277
	ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
PSYCHOLOGICAL SCIENCES		
57.	<i>Lipatnikova P. S.</i>	284
	IDENTIFICATION AND REPRODUCTION OF THE EMOTIONAL VECTOR COMPONENT IN THE PROCESS OF TRANSLATING TEXTS OF THE POPULAR PSYCHOLOGY GENRE	
58.	<i>Minina R.</i>	288
	ASSOCIATION BETWEEN PARENTING STYLE AND ADOLESCENTS' ATTITUDES TOWARD SUICIDE	
59.	<i>Габелкова О. Є.</i>	291
	ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНОГО КОМПОНЕНТА ЗДОРОВ'Я НА ВИКОРИСТАННЯ ЗАХИСНИХ МЕХАНІЗМІВ ТА ПОРУШЕННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ МОЛОДДЮ	
60.	<i>Лазор К. П.</i>	297
	ПСИХОЛОГІЯ КІБЕРСПОРТУ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ЗМАГАННЯ	
61.	<i>Слюсар І. О.</i>	302
	ОСОБЛИВОСТІ САМООЦІНКИ ЯК ЧИННИКА СХИЛЬНОСТІ ПІДЛІТКІВ ДО АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ	
62.	<i>Тичинська Ю. М.</i>	307
	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРАЦІВНИКІВ ІТ-СФЕРИ	

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ БІОЛОГІЇ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В ДИСТАНЦІЙНОМУ РЕЖИМІ

Степанюк Алла Василівна,

д.пед.н., професор,

Погосян Мар'яна Сейранівна,

здобувач вищої освіти

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна

Вступ. Організація дистанційної освіти в умовах воєнного стану є домінуючим способом отримання учнями потрібних знань. Цей процес ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів навчання, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципі самостійного навчання учнів. Наразі дистанційне навчання стало невід'ємною складовою процесу навчання в закладах загальної середньої освіти. Звичайно, воно не може повністю замінити процес традиційного навчання, однак дистанційні технології цілком здатні бути зручними та ефективними інструментами для викладання біології в школі.

Ціль роботи – проаналізувати особливості проведення уроків з біології та розробити авторську методіку проведення навчальних занять в он-лайн форматі.

Матеріали та методи. В процесі дослідження використовувались теоретичні (аналіз літературних джерел, їх узагальнення, абстрагування, моделювання) та емпіричні (спостереження за освітнім процесом, бесіди, анкетування) методи наукового пізнання. Формувальним експериментом було охоплено 24 респонденти.

Проведений аналіз стану розробки проблеми в теорії навчання [1; 2; 4; 5; 6] та сучасної практики навчання біології (спостереження за освітнім процесом, бесіди з учителями та учнями) засвідчив, що в процесі організації онлайн-навчання в закладах освіти використовується широкий вибір

навчальних роликів, створених як у форматі традиційних уроків, так і у вигляді невеликих науково-популярних фільмів. Подібні інструменти істотно розширюють можливості навчання біології, пропонують принципово новий підхід до отримання знань, що базується на поєднанні логічного та образного мислення. При цьому сам факт навчання за допомогою Інтернету є стимулом для сучасного школяра, оскільки учні мають можливість вчитися в зручний для них час. Відеоуроки з біології дозволяють не тільки розкривати основні поняття, але й вміщують також мініатюрні ролики, що наочно демонструють різноманітні біологічні процеси.

Тут потенціал інтернет-технологій дійсно безмежний: сучасна комп'ютерна графіка дозволяє створювати ефектні динамічні та статичні моделі, які забезпечують високі стандарти наочності досліджуваного матеріалу. Саме тому сучасний учитель має безліч можливостей для того, щоб якісно підготуватися та провести онлайн-урок. Тому вчителі у процесі проведених бесід зазначали, що дистанційне навчання загалом може проходити на високому методичному рівні [5, с. 9].

Проведений аналіз теорії та практики навчання дозволив нам розробити методикку проведення навчальних занять з біології підчас дистанційного навчання. Її основою є використання сервісів та платформ, які допомогли урізноманітнити уроки біології, а саме:

1. Сервіс Google Classroom – це основна платформа, на якій здійснювалося навчання учнів. На цій платформі розміщено додаткову інформацію для учнів, яка не увійшла в онлайн-уроки, проведені Zoom або Meet. На платформі велося оцінювання письмових робіт учнів, проводився тестовий контроль знань, відбувалося спілкування з учнями стосовно допущених ними помилок у домашньому завданні.

2. Zoom та Meet – це сервіси, які використовувалися для проведення онлайн-уроків.

3. Mozaik Edukation – це сайт на якому представлено інтерактивні 3D-моделі, які забезпечують унікальну можливість ефективніше здобувати

знання

4. Scilab – інтерактивна платформа для вчителів та учнів. Додаток Scilab дає можливість створювати 3D-моделі та графіки різних процесів. Ця платформа дуже добре зарекомендувала себе під час вивчення генетичних закономірностей для підрахунку статистичних даних та моделювання різних біологічних систем (популяцій, екосистем, біоценозів тощо). Однак, робота на цій платформі вимагає знання англійської мови.

5. Всеосвіта – національна освітня платформа. Учні мають можливість узяти участь у різноманітних конкурсах, семінарах. Також перевагою цього сайту є можливість створювати вебквести та тестові завдання з малюнками та розгорнутими відповідями. Окрім цього, на сайті «Всеосвіта» є широкий спектр інструментів для вчителя та учнів.

6. На Урок онлайн-ресурс, на якому можна знайти все – розробки уроків, презентації, різні вебінари. Також тут є розробки тестів, які можна проходити відразу на платформі.

7. Моя школа. Це платформа, яка надає можливість спростити організацію навчального процесу за допомогою новітніх технологій. На цій платформі здійснювалося оцінювання учнів (виставлялися поточні, підсумкові, а також семестрові оцінки) та облік відвідування.

8. Learningapps – платформа, яка містить різні завдання практичного та теоретичного характеру.

9. YouTube канал Міністерства освіти і науки України. Уроки з біології.

10. YouTube канал з біології – на ньому є можливість подивитись інтерактивні та анімаційні фільми, короткі відео про досягнення біології, функціонування тих чи інших біологічних систем.

11. Turnitin – інструмент, що допомагає педагогам перевіряти роботи учнів на наявність плагіату. Програма порівнює їх із найточнішою базою даних текстів. Turnitin указує обсяг матеріалу, який збігається зі змістом бази даних.

12. TeamLabBody – перший онлайн-додаток, в якому розміщено 3D-моделі тіла людини. За допомогою цього додатка можна вивчати анатомію, фізіологію

людини. Додаток створено на основі аналізів МРТ справжніх тіл та їх функцій у реальному часі. Японським розробникам вдалось утілити в реальність можливість досліджувати своє тіло самостійно. Програма ідеально підходить для вивчення «Біології людини» у 8-му класі.

13. Віртуальні лабораторії для виконання практичних та лабораторних робіт (Wizer me). Зазначимо, що використання віртуальних лабораторій спонукало учнів до творчого пошуку, зокрема вони самостійно знімали відео дослідів, навчаючись дома, створювали власні лабораторії.

При розробці авторської методики проведення навчальних занять під час дистанційного навчання ми дотримувалися таких принципів навчання, як: гуманізації; взаємозв'язку теорії з практикою; наочності та неперервності навчання. Під тиском технічного розвитку суспільства освіта втрачає гуманістичний зміст, вона перетворюється на вивчення вузького спектра професійних знань і вмінь.

Але освіта має бути не просто навчанням, яке має за мету лише передачу учням певної суми знань, а й виховування інтелектуально розвиненої, творчої особистості, формування в неї загально-людських, моральних цінностей і переконань. Саме тому, на нашу думку, принцип гуманізації навчання є невід'ємною складовою підготовки учнів на в процесі вивчення біології, особливо в умовах он-лайн освіти. Також запорукою успішного навчання є поєднання теоретичного матеріалу і практичної діяльності, оскільки сучасне суспільство потребує фахівців, які володіють дослідницькими вміннями у вирішенні практичних завдань.

Концепція модернізації освіти акцентує увагу педагогів на підготовці учнів, які швидко виявляють проблеми, знаходять способи їх вирішення, самостійно здійснюють відповідальний вибір, прогнозують можливі наслідки. Однак, без ґрунтовної теоретичної підготовки це зробити неможливо. Саме тому на уроках біології ми дотримувалися принципу взаємозв'язку, поєднували теоретичний матеріал із практичною діяльністю учнів (проектна діяльність, домашній біологічний експеримент тощо).

Невід'ємною складовою процесу навчання біології учнів основної школи є наочний матеріал. Наочність означає чуттєве пізнання, яке є джерелом знань. Отже, чим більше наочності, тим більше опори на чуттєве знання, тим краще розвиваються розумові здібності учнів. Наочні засоби навчання вдосконалюються і стають все більш зручними та ефективними. Дистанційне навчання спонукає вчителів не тільки застосовувати наочні посібники, а різноманітні сайти, де можна побачити змодельовані біологічні процеси, об'єкти, а також самостійно створити моделі. Наочні засоби сприяють кращому засвоєнню знань з біології, тому принцип наочності для вивчення біології є вкрай важливим.

Пропонуємо такі організаційно-методичні умови проведення уроків біології під час дистанційного навчання: безперервна взаємодія учасників освітнього процесу; заздалегідь визначені теми та траєкторія навчання; періодичність оцінювання при використанні технологій дистанційного навчання в різних формах; активне використання інтернет-ресурсів для самоосвіти та освіти учнів. Дотримання таких організаційно-методичних умов, на нашу думку, забезпечить ефективність дистанційного навчання учнів на уроках біології. Процес навчання не може повноцінно відбуватися без засобів дистанційного навчання, а саме: електронної пошти, відеоконференцій, чатів, форумів, веб-сайтів, онлайн-бібліотек, файлів розсилок, традиційних друкованих матеріалів.

Наша методика передбачає використовувати таких методів навчання:

- навчання у співробітництві – це спільне навчальне дослідження, у результаті якого учні працюють разом, колективно конструюючи, продукуючи нові знання, а не відкриваючи об'єктивні реалії, споживаючи знання в уже готовому вигляді;
- кооперативне навчання (за методом Jigsaw) – учитель об'єднує учнів у групи та дає їм завдання будь-яким методом. У цьому завданні вивчається загальна тема. Використовуючи синхронну або асинхронну комунікацію, учні мають проаналізувати отримане завдання та розбити його на кілька підзавдань.

Далі вони планують свою роботу й визначають, хто за що відповідає;

- метод проєктів – комплексний метод навчання біології, який дозволяє будувати навчальний процес, виходячи з інтересів учнів, дає можливість учню виявити самостійність у плануванні, організації та контролі своєї навчально-пізнавальної діяльності, результатом є створення певного продукту чи явища;

- технології проблемного навчання – складні пізнавальні завдання, вирішення яких має істотний практичний або теоретичний інтерес для учнів;

- дослідницький метод – основна ідея дослідницького методу на уроках біології полягає у використанні наукового підходу до вирішення навчального завдання. Робота учнів на уроках біології будується за логікою проведення класичного наукового дослідження з використанням усіх його методів і прийомів, характерних для діяльності вчених, під час дистанційного навчання перевага надається домашньому експерименту;

- ігрові методи – дозволяють активізувати пізнавальну діяльність учнів, що є важливим елементом під час навчання біології.

Запропонована нами методика проведення навчальних занять в он-лайн режимі базується на ідеї комплексного підходу до процесу навчання учнів на уроках біології і реалізується шляхом раціонального поєднання наявного педагогічного досвіду вчителя з інноваційними та інформаційними технологіями, які спрямовані на формування компетентностей учнів в процесі освітньої діяльності у закладах загальної середньої освіти.

З метою перевірки ефективності описаної методики проведення уроків з біології в процесі он-лайн навчання, ми провели анкетування 24 школярів. За його результатами встановлено, що більше 40% учнів подобається навчатися дистанційно. Більше 80% школярів зазначають, що їм все ж таки бракує «живого» спілкування з учителями, 36% відмітили зниження рівня мотивації до навчання, 32% не завжди вдавалося дотримуватися розкладу занять. Кожен четвертий з опитаних мав технічні складнощі (низька швидкість інтернету, відсутність необхідних гаджетів).

Більше 60% опитаних зазначили, що при дистанційному навчанні

виконують домашні завдання спільно з батьками, 32% виконують завдання самостійно. Виконання домашніх завдань у 35% опитаних займає 3 години, у 30% – 4 години і більше, у 26% – 2 години.

Таким чином можна зробити висновок, що запропонована методика проведення навчальних занять з біології є ефективною, такою, що розвиває пізнавальний інтерес школярів та стимулює їх самостійну пізнавальну діяльність. Лише осмислення всієї багатозначності педагогічного процесу, знання його закономірностей сприятимуть реалізації основної мети освіти в Україні - всебічному розвитку і становленню особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. П. Засоби дистанційного електронного навчання і педагогічні технології. *Вісник академії дистанційної освіти*. 2004. № 2. С.2-5.

2. Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротенко Н. Г., Рибалко О. В., Богачков Ю.М. Технологія розробки дистанційного курсу: навчальний посібник /За ред. В. Ю. Бикова, В. М. Кухаренка. Київ: Міленіум, 2008. 324 с

3. Думанський Н. О. Класи учасних технологій дистанційної освіти. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2008. № 26 (610). С. 119-125.

4. Загальна методика навчання біології: [навч. посібник] / І. В. Мороз, А. В. Степанюк, О. Д. Гончар та ін.; за ред. І. В. Мороза. К.: Либідь, 2006. 592 с.

5. Ляховська К. В., Довгалюк А. С., Нікітченко Л. О. Сучасний урок біології в сучасних класах. *Materialy XV Mezinarodni vedecko-prakticka konference «dny vedy–2019»*, Volume 9: *Pedagogika vedy*. Praha : Publishing House «Education and Science», 2019.р. 8-11

6. Нікітченко Л. О., Горобець А. В., Опущко Н. Р., Левчук Н. В. Упровадження засобів дистанційного навчання в процесі вивчення природничих дисциплін. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2020. Вип. 57. С. 48-54.